

med enhver lille By i en Krog af Landet, men jeg mener Kjøbstæderne i det Hele taget — ikke alene kunne bestaae, men at de maae vedblive at kunne florere. Dersom man med Hensyn til Næringsdriften vil udslette enhver Forskkel imellem Land og Kjøbstad, saa troer jeg, at man bidrager sit til, at Kjøbstæderne maae komme til at sygne hen; Eiendomspriserne i Kjøbstæderne vilde derved falde betydeligt og man vilde derved rokke ved den hele Eiendomsbesiddelse, thi det maatte være en forunderlig Haandværker, som under lige Forhold imellem Kjøbstad og Land vilde blive i Kjøbstaden istedetfor at flytte paa Landet; jeg kan ikke indsee Andet, end at man næsten gjør det umuligt for Kjøbstæderne i det Hele at vedblive at bestaae, saafremt man end ikke vil anerkjende den allermindste Forskkel mellem Kjøbstad og Land, og det er ogsaa af disse Hensyn, at jeg har udtalt mig for Bibeholdelsen af saadanne Prøver, som jeg kortelig har antydet. Naturligviis er det min Mening, at den Mand, der kun vil ernære sig ved sine egne Hænder, kan det ikke paalægges at aflægge nogen Prøve, men for den, der vil have Ret til at drive sit Haandværk i al den Udstrækning, han vil og kan, for ham vil jeg holde paa en Prøve, hvis Bessaffenhed det maa være forbeholdt under Sagens videre Gang nærmere at stille frem paa Papiret som Forslag.

Det Eneeste, som jeg denne Gang endnu skal omtale, er, at det forekommer mig, at der i denne Lov er givet altsom mange Bestemmelser med Hensyn til Bevillingsmyndigheden for Ministertet. Man bliver saamange Gange trostet med, at de nye Love skulle skrives saaledes, at Bevillingsvæsenet skal ophøre Tid efter anden. Det siger man altid, naar der er Tale om de hemmelige Dyrighedsseklaringer, men i enhver ny Lov, man kommer frem med, forbeholder man sig bestandig Myndighed til at give Bevilling, og derved drives Bevillingsvæsenet i yderligere Udstrækning, end man hidtil har kendt. En af Delene maa man dog komme til, enten efterhaanden i de nye Love aldeles at affstaae Bevillingsmyndigheden eller udstrække den en Deel, om det saa kun er en lille Deel, for at de Paagældende

ikke skulle være udsatte for personlige Chicanerier igjennem hemmelige Domme om dem, som de ikke kunne blive bekendte med, og som dog har en saa overordentlig stor Indflydelse paa Afgjørelsen.

H. Sage: Jeg troer ikke, at den Anskuelse, som den ærede sidste Taler gjorde gjældende med Hensyn til flere Punkter, der vedrøre dette Lovforslag, var ganske rigtig. Naar man i almindelighed vil bekæmpe Næringsfrihed, saa troer jeg ikke, at man kan stille sig paa Dagarbeidernes Standpunkt. Taleren er her ikke alene om den Mand, som ved Haandværksdrift erhverver det Nødvendige, der er ligesaagodt Tale om den store Mængde Dagarbeidere trindt omkring i Landet, navnlig Landbodagleiere; de trænge til mange Nødvendighedsartikler, som Haandværkeren producerer, thi vi ere langt borte fra den Tid, da Enhver i sit Huus skaffede sig det Nødvendige til sin Klædebragt og Andet. Det synes mig at være indlysende, at naar Haandværksdriften er fri og udvikler sig, saa vil en saadan Arbejder nødvendigviis drage Nytte af denne større Udvikling. Den ærede Taler siger jo selv, at Productionen vil blive større, og idet den bliver større, bliver den ogsaa billigere og bedre; men — siger han — Befolkningen, den arbejdende Haandværksbefolkning, vil bestinde sig mindre vel; det undrer mig, at han, som altid taler den arbejdende Classes Sag, her glemmer de mange Tusinder for Hundreder. Det er vistnok saa, at den Frygt hersker i høieste Grad, som den ærede Taler antydede, og det er ganske forstaaeligt, at den næringsdrivende Klasse, der i en lang Mærkelstid befinder sig under Ufrihed, frygter Frihed; men jeg troer ogsaa, at Frygten og kun Frygten er den Sjende, vi her have at stride med. Denne Frygt kunne vi tage Hensyn til i Overgangstiden, men vi kunne ikke ganske boie os for den; vi kunne f. Ex. ikke opstille falske Sætninger, saasom den: at Capitalen vil bemægtige sig Haandværksindustrien og fortrænge ubemidlede Haandværkere. Capitalen er Industriens Ven og ei dens Sjende; den vil her som overalt kaste sig over den store Fabrikindustri, men Haandværks-